

Stanovisko školitelky k disertační práci

MgA Jan Vincent Durina

Innerviews:

Autoteória, Imaginácia a príbuzenstvo jako stratégie queer prežitia

S Janem Durinou a jeho disertační prací jsem měla tu čest pobývat od podzimu roku 2022, kdy jsme se dohodli, že práci povedu. Jan ke mně přestoupil ve třetím ročníku svého doktorského studia z ateliéru Malba 3.

Od prvního kolokvia v roce 2021 jsem měla z Janova výzkumu radost, neb první dva roky svého studia na kolokviích vždy prezentoval bohatý a výzkumný materiál ve formě záznamů hloubkových rozhovorů s kolegyní a přítelkyní Pauline Canavesio, španělskou multimediální umělkyní známou pod jménem BORA. Rozhovory měly charakter feministického výzkumu, protože role dotazujícího a respondentky se mísily a bylo znát, že jejich autenticita je zjevně živena hlubokým přátelstvím. Pro feministický výzkum či umění je charakteristické, že jsou tvořeny vztahy a další vztahy vytvářejí. Při četbě těchto rozhovorů jsem měla možnost nahlédnout do setkání dvou spřízněných duší a co víc, skrze četbu s nimi pociťovat osobní spojení.

Autoteoretická metoda, tak jak ji prezentuje Lauren Fournier ve své knize *Autotheory as Feminist Practice in Art, Writing and Criticism* inspirovala Jana Durinu k sepsání autoteoretické eseje *Innerviews*, která je jedním z praktických výstupů disertační práce. Esej pojednává o dospívání queer osoby na malém slovenském městě v době začátku internetu, o studiích a pozdějším životě v Berlíně, o vnitřní krizi, kolapsu z vyčerpání sebe-stravujícího způsobu života hudební hvězdy a o znovunalezení naděje skrze navázání queer příbuzenství. Esej nese silný osobitý příběh a ukazuje cestu pro queer přežití a naději ve společnosti, která prodělává krizi hodnot. Láska, přátelství a queer příbuzenství v sobě nesou odpovědi na úzkostný odcizený svět pozdního kapitalismu.

Teoretická esej *Innerviews: Autoteória, imaginácia a príbuzenstvo jako stratégie queer prežitia* pracuje s podobnou strategií upřímnosti, ovšem na poli uměleckého výzkumu. JD čtenářstvu umožňuje následovat cestu jeho vědeckého výzkumu a poznání. Pečlivě definuje svoji pozici na poli umění i studia a vytváří narativ, který je následovatelný a lze ho dále umělecky i vědecky rozvíjet. Jan Durina si je vědom svých předchůdců a předchůdkyň, kterým vzdává hold pomocí hojných citací z literatury i hudby. Jan knihy které čte, také žije. Mnohdy do svých uměleckých realizací vyšívá myšlenky a věty, které se ho dotýkají. Setkat se s takto utvářeným Janovým dílem jsme měli možnost v Museu umění a designu Benešov na podzim 2023, kde uvedl další z praktických výstupů doktorátu- rozsáhlou výstavu svých malířských, kresebných, fotografických a textilních realizací s názvem *Weak Season*. V rámci finální kolekce, která představuje praktickou realizaci disertace, je výstava zastoupena publikací- katalogem, kde jsou jednotlivé projekty komentovány dialogem mezi autorem a kurátorkou výstavy Barborou Pavlíš.

JD svým uměleckým působením vytváří imaginativní svět, pomocí kterého zkoumá silné mnohdy náročné emoce, které nelze snadno racionalizovat. Procesy svých vnitřních zápasů pak sdílí pomocí uměleckých projektů a performancí, které tím, že pojmenovávají určité stavy, tak vyživují zraněnou duši, sytí emoční hlad a léčí současného člověka.

Tato díla dobudovávají určité emoční struktury tam, kde otupělý a stále více násilný svět sklonku civilizace selhává. Téma zranitelnosti je jedním ze stěžejních témat Janovy vědecké i umělecké reflexe. JD si je vědom, že zranitelnost má vždy společenský rozměr i když člověk právě prožívá stav izolace. „Our feelings are political!“ praví známé feministické heslo. Spojenectví a příbuzenství lze navazovat i skrze tvorbu i vnímání umění, ručně vyšívané vzkazy, osobní zpovědi uvedené v dobových a teoretických kontextech.

Pro queer osoby je dnešní doba obzvláště složitá, protože jejich fyzická i psychická těla se snadno stávají projekčními plátny stínu, kolektivního nevědomí západních i východních společností. Pro queer osoby jsou texty JD návodem jak přežít v dnešním světě.

Oceňuji poctivost s jakou JD aplikoval výzkumné teorie na svou uměleckou i publikační činnost. Výsledek je návod na přežití skrze příbuzenství ať už se žijícími osobami jako sítí koležiality a vzájemné péče, nebo utváření kořenů skrze reflexi kontextů s osobnostmi z minulosti, které dávají společenskému obrazci vždy jiný podvrtný tvar kontrakultury a tak umožnilx přežít sobě i svým následujícím v dobách společenských útlaků. Tyto bytosti svými životy a záměry utkaly vlákna, na které je možné navazovat i dnes.

Durina nám dokazuje, že Imaginace má sílu uzdravovat osobní traumata i transformovat společenské stereotypy skrze umění. Takovou formou odpovědi je multičetná virtuální osobnost BORA, se kterou máme možnost se setkat v publikované části rozhovorů s Pauline Canavesio s názvem *Caretaker*.

Složky teoretických i praktických výstupů Janovy disertace jsou vzájemně provázané a tvoří koherentní celek. V počátku teoretické eseje definuje JD svoji pozici a nastoluje otázky, na které dalšími texty a vizuálním dílem odpovídá. Práce celkově získává podobu hozené rukavice, na kterou se bude dobře navazovat v dalších výzkumech.

V časech rozdělování navazuje Jan Durina svými texty a výšivkami spojení.

S potěšením tedy předloženou práci doporučuji k obhajobě,
věřím v její úspěšnou prezentaci,
a v završení studia Jana Duriny udělením titulu Ph.D.

V Praze dne 24.11.2025

Mgr et MgA Darina Alster, Ph.D.

